

'Het verlofbeleid is veel veiliger geworden'

Tbs-verlof gaat vaak goed. Sinds 2008 is 3.000 keer verlof aangevraagd, twee keer ging het flink mis.

Door **Menno van Dongen**

AMSTERDAM Het aantal tbs'ers dat ontsnapt tijdens verlof is vorig jaar opnieuw gedaald. In 2009 namen 22 patiënten de benen, zo blijkt uit nieuwe cijfers van het ministerie van Justitie. Een jaar eerder ontsnapten 28 tbs'ers, in 2007 waren dat er 33 en in 2004 ging het 99 keer mis.

De cijfers bevestigen volgens Justitie 'dat het aangescherpte verlofbeleid zijn vruchten afwerpt. Een belangrijk onderdeel hiervan is het Adviescollege Verloftoetsing tbs, dat sinds 2008 alle aanvragen toetst.'

Tbs'ers mogen alleen nog met verlof als het onafhankelijke college dat verantwoordt vindt. Klinieken zijn voorzichtiger en professioneler geworden. Vroeger baseerden ze zich vooral op de indruk die een patiënt maakte, nu werken ze met checklists en risicotaxaties.

Het beleid is aangescherpt na geruchtmakende incidenten. In 2004 is een meisje uit Eibergen ontvoerd en verkracht door een tbs'er. Een jaar later keerde Wilhelm S. niet terug van

verlof. Hij vermoordde een bejaarde man.

'We hebben een enorme stap vooruit gezet. Het verlofbeleid is veel veiliger geworden', zegt Jan Verheugt (64). Hij is voorzitter van het Adviescollege Verloftoetsing tbs en vicepresident van het gerechtshof Arnhem.

'De tijd is voorbij dat klinieken drie velletjes papier opstuurden naar het ministerie van Justitie, waar de meeste aanvragen werden beoordeeld door een ambtenaar zonder professionele opleiding op dit gebied. Ik overdring een beetje maar de tendens was: patiënt X werkt mee, dus het is tijd dat hij weer eens naar buiten gaat.

'Klinieken worden nu gedwongen alles wat ze weten over een patiënt grondig in kaart te brengen. We hebben dus maximaal zicht op alle risi-

co's. Iedere verlofaanvraag wordt hier besproken door drie ervaren forensische psychiaters of psychologen, een jurist en onze secretaris. Bij twijfel wijzen we het verzoek af.'

Het Adviescollege heeft de verlof-aanvraag goedgekeurd van de tbs'er die in Uden een vrouw heeft neergestoken. Wat is er misgegaan?

'Het is afschuwelijk wat in Uden is gebeurd. Dat kun je zeker voor de betrouwbare en haar familie niet relativeren. Leden van het Adviescollege hebben het dossier van deze tbs'er uit de kast ghaald, zoals altijd na een incident. We zijn aan het kijken of signalen over het hoofd zijn gegaan, we willen hiervan leren. Meer kan ik nu nog niet zeggen. U moet zich wel realiseren dat het pas het tweede ernstige incident is sinds begin 2008, terwijl in die tijd ruim driehonderd keer verlof is aangevraagd.'

Uit intern onderzoek naar dat andere incident, een verkrachting en gijzeling in Enschede in 2009, blijkt dat nu experts geen fouten hebben gemaakt. Dat klinkt onlogisch.

'Je kunt nooit uitsluiten dat iets misgaat. Het blijft een afweging van risico's, die op papier correct is geweest. Er was geen signaal dat iets grondig mis was met deze tbs'er. Achteraf

bleek dat hij in de kliniek heeft verzwegen dat hij een sadomasochistische relatie had met zijn vriendin. Dat zou zijn kans op verlof flink hebben verkleind, want deze man zat vast voor verkrachting.'

Er ontsnappen minder tbs'ers. Is dat te danken aan het Adviescollege?

'Het is het resultaat van de inspanning van velen, inclusief dit college. Ik vind het verheugend dat de tbs steeds veiliger wordt. Omdat het verlofbeleid is verbeterd, zitten we in rustiger vaarwater.'

Volgens advocaten is het rustig omdat nauwelijks verlofaanvragen worden ingediend, laat staan goedgekeurd.

'Er is bij klinieken steeds meer angst voor incidenten, dat klopt. Als iets ernstigs gebeurt, zoals in Uden, staat alles op zijn kop. Maar of het aantal aanvragen echt blijft dalen, weet ik niet. Klinieken hebben interne commissies die alleen verzoeken doorsturen als ze het verantwoord vinden. We hebben geen zicht op wat daar

gebeurt. In ons jaarverslag 2009, dat dezer dagen openbaar wordt, staat dat vorig jaar 1.482 verlofaanvragen zijn ingediend, ruim 10 procent meer dan in 2008. De meeste verzoeken (87,2 procent) zijn toegewezen, 6,3 procent is afgewezen, 6,5 procent is aangehouden met het verzoek om aanvullende informatie.'

Verdachten proberen tbs te ontploffen door niet mee te werken aan psychisch onderzoek. Deelt u hun zorgen over de steeds langere behandelduur in klinieken?

'Advocaten die hun cliënt adviseren niet mee te werken, hebben een punt. De tbs is een zwart gat. Er moeten termijnen worden ingebouwd. Als je snel een diagnose en prognose geeft, weten de patiënt en de behandelaars waar ze naartoe werken. Als iemand toe is aan verlof, beginnen we heel voorzichtig. De eerste vijf keer gaan twee sociotherapeuten en minstens één beveiliging mee.'

Tbs werkt. De recidivecijfers van gedetineerden zijn hoger dan van behandelde patiënten. Verlof is noodzakelijk om tbs'ers voor te bereiden op een terugkeer in de samenleving. Veel stoornissen zijn prima te genezen. Waarom zou je iemand die in de fout is gegaan, de kans ontnemen om een nieuw leven op te bouwen?'

Jan Verheugt